

ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

УДК 37(477)“19/20”

А. С. КОВАЛЕНКО

викладач

Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ГІТАРИСТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ І–ІІ РІВНЯ АКРЕДИТАЦІЇ (СЕРЕДИНА ХХ – ПОЧАТОК ХХІ СТ.)

У статті висвітлено організацію та зміст підготовки гітаристів у закладах вищої освіти І–ІІ рівня акредитації. Проїшовши складний шлях трансформації та змін, середня музична освітня ланка посідає важливе місце в розвитку майбутніх фахівців. Розглянуто часовий проміжок від середини ХХ до початку ХХІ ст. як найбільш значущий період у розвитку вітчизняної інструментальної музичної освіти. Виявлено, що гітара як музичний інструмент помилково включена до відділу народних інструментів у середині ХХ ст. Ця системна помилка торкнулася долі інструменту в СРСР та визначила хибний вектор його розвитку. На основі нормативних документів простежено динаміку розвитку системи середньої освітньої ланки гітаристів.

Ключові слова: середня спеціалізована музична освіта, вітчизняна інструментальна гітарна освіта, заклади вищої освіти І–ІІ рівня акредитації, музична освіта.

Період від середини ХХ до початку ХХІ ст. для вітчизняної музичної освіти видався дуже насиченим. Проходила складний шлях трансформації середня музична освітня ланка, системно відкривали класи гітари у вітчизняних навчальних закладах, тривав пошук оптимально збалансованого навчального процесу. Гітара як професійний музичний інструмент швидко входила в систему вітчизняної музичної освіти, що викликало певний дискомфорт в організації підготовки майбутніх гітаристів.

Організацію та зміст музичної освіти з позиції музичної педагогіки й мистецтвознавства досліджували Н. Гуральник, В. Козлін, М. Михайленко, В. Сидоренко, В. Черкасов та ін. Однак організацію та зміст підготовки гітаристів у закладах вищої освіти І–ІІ рівня акредитації не вивчено.

Метою статті є аналіз організації та змісту підготовки гітаристів у закладах вищої освіти І–ІІ рівня акредитації (середина ХХ – початок ХХІ ст.).

Навчання в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах для одних учнів є знайомством з музикою та захопливим хобі, а для інших – перші кроки на шляху до професійного зростання й підготовка до вступу до закладів вищої освіти І–ІІ рівня акредитації. До таких закладів належать музичні, педагогічні училища та коледжі. Враховуючи той факт, що в педагогічних училищах та коледжах як основний музичний інструмент викладають гру на фортепіано або баяні, а гру на гітарі – рідко (якщо

є фахівець відповідного профілю) і зазвичай як додатковий музичний інструмент, для аналізу організації та змісту підготовки гітаристів середньої освітньої ланки розглянемо навчальний процес у музичних училищах або коледжах.

У Правилах вступу до музичних училищ СРСР (Москва, 1950 р.) зазначено, що відділ народних інструментів (куди входить гітара) готує викладачів дитячих музичних шкіл, керівників ансамблів народних інструментів та оркестрантів. Вимоги для вступу на відділ народних інструментів: абітурієнт повинен уміти грати на одному з народних інструментів нескладні етюди та п'єси [1, с. 10].

Станом на 1950 р. одночасно діяло 15 училищ у найбільших містах Української РСР (Артемівськ, Ворошиловград, Дніпропетровськ, Дрогобич, Житомир, Київ, Львів, Одеса, Полтава, Сталіно, Станіслав, Харків, Чернівці, Ужгород, Херсон) [1, с. 40].

Проаналізуємо організацію й зміст підготовки гітаристів у музичних училищах (термін навчання – 3 роки та 10 місяців на базі 8 класів загальноосвітньої школи) на основі Навчального плану середнього спеціального навчального закладу зі спеціальності 2104 “Народні інструменти” (гітара належить до цієї категорії музичних інструментів), затвердженого Міністерством вищої та середньої спеціальної освіти СРСР 22.08.1968.

Підготовка гітаристів за навчальним планом передбачала таке:

I. Освітній цикл (включав предмети: історія, суспільствознавство, література, фізика з елементами астрономії, іноземна мова, основи марксистсько-ленінської естетики).

II. Спеціальний цикл (об'єднував дисципліни: спеціальний інструмент, клас ансамблю, оркестровий клас, диригування, вивчення інструментів народного оркестру, інструментознавство (симфонічне), інструментовка та переклад для народних інструментів, читання оркестрових партитур, фортепіано, основи педагогіки та психології, методика навчання гри на народних інструментах, основи роботи з хором, хоровий клас, форми й організації клубної роботи та художньої самодіяльності, вивчення додаткового навчального матеріалу).

III. Музично-теоретичний та історичний цикли (включали предмети: музична грамота та елементарна теорія музики, сольфеджіо, гармонія, аналіз музичних творів, народна музична творчість, музична література (зарубіжних країн і народів СРСР)).

IV. Факультативні предмети (фізичне виховання, початкова військова підготовка, російська та рідна мова, математика, лекції з суміжних видів мистецтв, вивчення інструментів народного оркестру).

V. Практика (передбачала такі види: педагогічна практика, акомпаніаторська практика, диригентська практика, практичні заняття по ремонту інструментів, виконавська практика).

VI. Дипломний проект.

VII. Державні екзамени:

- а) сольне виконання концертної програми;
- б) диригування оркестром народних інструментів.

Відповідно до кваліфікаційної характеристики випускників музичних училищ зі спеціальності “Народні інструменти”, їм присвоювали кваліфікацію: керівник самодіяльного оркестру народних інструментів, викладач музичної школи за класом одного з інструментів. Навчальним планом були прописані вміння та знання, якими має оволодіти випускник відділу народних інструментів. Зокрема, він повинен уміти:

- грати на обраному ним інструменті сольню, в ансамблях і в оркестрах;
- організовувати самодіяльний оркестр народних інструментів та диригувати ним;
- читати з аркуша нескладні акомпанементи, а також ансамблеві та оркестрові партії середньої складності;
- навчати учнів дитячих музичних шкіл та учасників музичних гуртків художньої самодіяльності.

Такі вимоги відображали загалом практичну направленість у навчанні, хоча від випускників вимагали й певні педагогічні навички. Вони виходили більше з рівня володіння ними майстерністю гри на інструменті.

Після завершення навчання випускник зобов’язаний був знати:

- сольню, ансамблеву й оркестрову літературу для обраного ним інструменту (репертуар училища та школи);
- методику навчання на інструменті;
- інструментовку та переклади для народних інструментів;
- музично-теоретичні та історичні дисципліни (музичну грамоту, теорію музики, сольфеджіо, гармонію, аналіз музичних творів, музичну літературу).

Аналіз змісту підготовки гітаристів засвідчує, що комплекс музично-теоретичних знань давав можливість випускникам вільно оперувати музичною термінологією. Це дозволило їм у подальшій діяльності працювати над своїм самовдосконаленням. Хоча такі знання загалом отримували в теоретичному навчанні, кінцева мета полягала в практичній самореалізації або в реалізації учнів.

Після завершення навчання на відділі народних інструментів випускникам присвоювали кваліфікацію “керівник самодіяльного оркестру народних інструментів”, відповідно до розподілу вони мали можливість працювати:

- на педагогічну роботу в музичні школи;
- у колективи художньої самодіяльності як керівники та диригенти народних інструментів, викладачі за класом обраного ним інструмента;
- у різноманітні оркестри та ансамблі як артисти оркестрів та ансамблів.

На нашу думку, кваліфікація “керівник самодіяльного оркестру народних інструментів” значно розширювала можливості для працевлаштування майбутнього фахівця та підвищувала його музичний рівень. Проте,

оскільки гітара історично розвивалася разом зі струнно-щіпковими інструментами (скрипка, альт, віолончель тощо), зарахування її до відділу народних інструментів (куди входять такі інструменти, як баян, акордеон, балалайка, домра, бандура тощо) було помилковим та загальмувало її розвиток у СРСР як класичного інструмента. Значно доречніше було б створити окремий гітарний відділ (як часто зустрічається у країнах Європи) або зарахувати гітару до відділу струнних інструментів, що було б історично більш виправдано. Ця прикра помилка сталася, тому що перші викладачі гри на гітарі в СРСР були “народниками” (зазвичай балалаечники або домристи), а також “мультиінструменталісти”, які в повоєнний період викладали гру на декількох музичних інструментах. Цілком очевидно, що студентам-гітаристам, які навчалися в музичних училищах, необхідні були знання про гітарний оркестр, а не про народний, куди гітара навіть не включена була.

Аналіз “Програм, тематичних планів з предметів вузьких спеціалізацій для музичних училищ Української РСР” (Київ, 1987 р.) напряму 2104 народні інструменти (гітара включена була до цієї категорії) засвідчує, що в них розкрито зміст таких спеціалізацій, як: педагогічна, диригентсько-оркестрова, естрадна, композиторська [4, с. 104]. На особливу увагу заслуговує педагогічна спеціалізація, на яку виділяли 71 годину та яка включала такі предмети:

1. Підготовка та аналіз уроку з педагогічної практики.
2. Ударні та видові інструменти. Навички інструментовки для колективів ДМШ.
3. Використання технічних засобів навчання у класі з фаху.
4. Вивчення педагогічного репертуару ДМШ.

Така увага до підготовки майбутнього викладача, на нашу думку, викликана складними теоретичними та практичними завданнями, що стояли перед молодим фахівцем у дитячій музичній школі.

У 1973–1974 рр. до навчального плану для училищ внесено зміни, які розширили кількість предметів та збільшили кількість годин для деяких існуючих.

Так, на виконання рішення Колегії МВССО УРСР “Про реалізацію рекомендацій Комісії у справах молоді Верховної Ради УРСР від 14.03.1973 з поліпшення правової пропаганди серед учнівської молоді середніх спеціальних навчальних закладів республіки” від 11.07.1973 Відділ навчальних закладів, який очолював Т. Ануфрієнко, запропонував з 1974–1975 навчального року ввести на старших курсах вивчення предмету “Основи радянського законодавства” в обсязі 25–30 годин за рахунок годин, відведених на вивчення факультативних предметів.

У рішенні колегії Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти УРСР Про хід виконання рішення колегії Мінвишу УРСР від 28.05.1973 “Про стан загальноосвітньої підготовки учнів середніх спеціальних навчальних закладах Міністерства культури УРСР” від 29.05.1974 відзначено

позитивну результативність проведеної роботи в напрямі покращення загальноосвітньої підготовки учнів, проте вивчення таких загальноосвітніх предметів, як математика, хімія та фізика, продовжують недооцінювати. У рішенні вказано, що навчальними планами передбачено вивчення математики та хімії факультативно, але в Дніпропетровському, Донецькому, Одеському, Сумському, Харківському, Херсонському, Чернігівському та в багатьох інших училищах ці предмети взагалі не вивчали, хоча диплом про здобуття середньої спеціалізованої освіти видавали. Майже в усіх музичних училищах не було лабораторій хімії та фізики, ряд предметів (українська та російська література) вивчали за застарілими програмами. Спостерігалось незаконне звільнення учнів від вивчення загальноосвітніх предметів, залишався значний відсів учнів. Так, за 1972–1973 н. р. відсів з денної форми навчання училищ мистецтва та культури становив 6,5% проти 4,7% – середнього відсіву по республіці. Деякі зауваження торкнулися й матеріальної бази таких навчальних закладів. Відзначено низький відсоток (40,3%) забезпечення учнів з інших міст гуртожитками, відсутність лабораторій (53%), кабінетів (46%) та майстерень (53%), що передбачені навчальними планами.

На нашу думку, такі порушення в навчальному процесі викликані захопленням дирекцією середніх спеціальних навчальних закладів республіки творчими досягненнями та здобутками музичних колективів і солістів, тому часто вивчення загальноосвітніх предметів або ігнорували, або вивчали факультативно.

Переломним моментом у розвитку середньої спеціалізованої музичної освіти став 1994 р. Так, відповідно до Наказу Міністерства культури України від 23.12.1994 № 664, у навчальний план до освітньо-професійної програми молодшого спеціаліста за спеціальністю 5.02040401 Народні інструменти зараховано такі кваліфікації: артист оркестру, ансамблю, а кваліфікацію диригент оркестру, ансамблю зазначено як додаткову. Термін навчання на базі неповної середньої та початкової музичної освіти становить 3 роки 10 місяців.

План навчального процесу включав такі цикли:

1. Нормативні навчальні дисципліни:
 - цикл гуманітарних та соціально-економічних дисциплін;
 - цикл фундаментальних і професійно орієнтованих дисциплін;
 - цикл спеціальних дисциплін;
 - цикл практичного навчання.
2. Вибіркові навчальні дисципліни:
 - цикл фундаментальних, професійно орієнтованих та спеціальних дисциплін.
3. Цикл дисциплін самостійного вибору навчального закладу (включав додаткові кваліфікації: диригент інструментального ансамблю народної музики, диригент естрадного ансамблю, диригент оркестру).

У навчальному плані від 1994 р. зазначено, що абітурієнт має право вступати в музичне училище на базі початкової музичної освіти, чого раніше не було передбачено навчальними планами. Такі зміни вважаємо позитивними. На нашу думку, внесення кваліфікації артист оркестру, ансамблю покращує можливості для працевлаштування випускників, адже для сольної концертної діяльності потрібні були більш яскраво виражені здібності (здатність тримати увагу залу, сильна енергетика, віртуозність) та різноманітний репертуар.

Наказом Міністерства культури України від 29.12.1994 № 664 директорів музичних училищ зобов'язано внести корективи в чинні навчальні плани з метою завершення навчання у встановлені освітньо-професійними програмами строки (на базі 11 класів загальноосвітньої школи – 3 роки, на базі 9 класів загальноосвітньої школи – 4 роки).

У листі директорам музичних училищ, на виконання наказу Міністерства культури України “Про підготовку молодших спеціалістів в музичних училищах України” від 29.12.1994 № 664, у 1995 р. начальник Управління навчальних закладів В. Бабієнко зауважує, що студенти прийому 1993 р. в 4-му семестрі мають вивчати дисципліни: “психологія та педагогіка” в обсязі до 74 годин, методики навчання сольфеджіо, музичної літератури, гри на музичних інструментах – до 74 годин, “фольклору” – до 38 годин, “основ диригування” – до 20 годин. Ці предмети вводяться за рахунок годин, передбачених на вивчення дисципліни циклів фундаментальних і професійно орієнтованих та спеціальних дисциплін.

З 2003 р. у навчальних планах вітчизняних музичних училищ збільшилася кількість годин на вивчення загальноосвітніх предметів, що дало можливість випускникам отримувати атестат про повну загальну середню освіту. Відповідно до навчального плану від 15.07.2003 для підготовки молодшого спеціаліста зі спеціальності 5.020205 музичне мистецтво, спеціалізація “народні інструменти”, випускникам присвоювали кваліфікації: викладач, артист оркестру (ансамблю) та додаткову кваліфікацію: керівник оркестру. Термін навчання становив 3 роки 10 місяців на базі базової загальної середньої освіти та 2 роки 10 місяців на базі повної загальної середньої освіти.

Навчальний план (2003 р.) передбачав такі цикли:

- загальноосвітня підготовка;
- гуманітарна та соціально-економічна підготовка;
- професійно орієнтована підготовка;
- професійно-практична підготовка;
- цикл вибіркового навчальних дисциплін.

У пояснювальній записці до навчального плану від 2003 р. вказано, що предмет “концертмейстерська практика” вивчають студенти класів баяна, акордеона, гітари, цимбалів. Раніше цей предмет вивчали лише студенти класів баяна та акордеона. Введення цього предмету для гітаристів було надзвичайно позитивним явищем, адже історично гітара часто акомпанувала вокалістам, і цю навичку потрібно було розвивати.

Здійснено аналіз організації та змісту підготовки гітаристів на сучасному етапі розвитку гітарної освіти в музичному коледжі (училищі) на основі “Орієнтовного навчального плану підготовки молодшого спеціаліста”, який рекомендовано Міністерством культури і туризму України від 30.08.2010.

Термін навчання гітаристів на сучасному етапі в музичному коледжі (училищі) на основі базової загальної середньої освіти триває 3 роки і 10 місяців, а на основі повної загальної середньої освіти – 2 роки і 10 місяців. На I та II курсах навчання студенти-гітаристи на основі базової загальної середньої освіти здобувають повну загальну середню освіту, що відповідає 10 та 11 класам середньої загальноосвітньої школи. Навчальні дисципліни студентів-гітаристів розподілені на чотири цикли та вибірково частину, для найбільш здібних студентів є можливість здобути додаткову кваліфікацію: керівник аматорського оркестру з включенням дисциплін відповідно до цієї кваліфікації. Розглянемо складові навчального процесу:

- цикл загальноосвітньої підготовки;
- цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки;
- цикл природничо-наукової та фундаментальної підготовки;
- цикл професійно-практичної підготовки;
- вибіркова частина;
- цикл дисциплін для здобуття додаткової кваліфікації керівник аматорського оркестру.

До циклу загальноосвітньої підготовки входять такі дисципліни: українська мова, українська література, світова література, математика, інформатика, історія України, всесвітня історія, географія, природознавство (біологія, хімія, фізика, астрономія), іноземна мова, фізична культура, захист вітчизни, технології (вступ до спеціальності). Вивчають ці дисципліни протягом I та II курсів, вони потрібні для того, щоб випускник училища чи коледжу отримав атестат про повну загальну середню освіту.

Цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки включає такі дисципліни: українська мова (за професійним спрямуванням), іноземна мова (за професійним спрямуванням), історія України, основи філософських знань, соціологія, економічна теорія, основи правознавства, основи екології, культурологія, фізичне виховання. Ці дисципліни (окрім фізичного виховання) вивчають протягом II та III курсів, вони мають на меті поглибити знання студентів з української та іноземної мов, розширити кругозір та покращити фізичний стан майбутніх музикантів.

До циклу природничо-наукової та фундаментальної підготовки входять такі дисципліни: безпека життєдіяльності, педагогіка і психологія, світова музична література, українська музична література, музичний фольклор, інструментознавство, аналіз музичних творів, основи диригування. Вивчення більшості предметів цього циклу відбувається протягом II та III курсів. Завданням цих навчальних дисциплін є підготовка студента до

педагогічної практики та поглиблення знань з музичних предметів різних напрямів.

Цикл професійно-практичної підготовки включає такі дисципліни: теорія музики, сольфеджіо, гармонія, спеціальний клас, оркестровий клас, клас ансамблю, споріднені та оркестрові інструменти, методика навчання гри на інструменті, методико-виконавський аналіз педагогічного репертуару, історія виконавства, фортепіано, педагогічна практика, концертно-виконавська практика, вступ до спеціальності. Вивчають цей цикл дисциплін протягом усіх курсів, він є найбільш важливим для розвитку музичних здібностей та професійного зростання майбутніх фахівців.

До вибіркової частини навчальних дисциплін входить на вибір по одному предмету із циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки, із циклу природничо-наукової та фундаментальної підготовки та із циклу професійно-практичної підготовки (удосконалення індивідуальних здібностей). Дисципліни вибіркової частини можуть варіювати на розсуд дирекції музичного училища або коледжу.

Цикл дисциплін для здобуття додаткової кваліфікації керівник аматорського оркестру включає такі предмети: диригування, інструментування, читання партитур, методика роботи з оркестром, практика роботи з оркестром. Цей цикл дисциплін розвиває лідерські здібності та поглиблює знання зі спеціальних предметів, які потрібні для роботи з колективом музикантів.

Проаналізувавши складові “Орієнтовного навчального плану підготовки молодшого спеціаліста” у музичному коледжі (училищі), ми дійшли висновку, що основний акцент під час навчання в музичних коледжах (училищах) роблять на вивченні спеціальних музичних предметів. Це надає змогу підготувати випускників до подальшої діяльності. Перед ними постає вибір: вступати до закладів вищої освіти III–IV рівня акредитації для вдосконалення професійних навичок або ж розпочати педагогічну діяльність у початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах.

За останні роки серед студентів музичних коледжів (училищ) спостерігається незначний спад у зацікавленості до навчання. Так, Т. Сибірякова зауважує, що мета, визначена учню педагогом, далеко не завжди стає метою учня. На її думку, “для успішного розвитку студента необхідно, щоб цілі та завдання, висунуті викладачем, повністю усвідомлювалися та до кінця поділялися учнем” [3, с. 4]. Серед проблем системи навчання в музичному училищі автор називає недосконалу систему оцінювання, недостатню методичну розробленість розвитку професійних навичок та проблеми мотивації студентів у навчанні.

Відповідно до Закону України “Про освіту”, що набув чинності від 05.09.2017, музичні училища повинні перейти в ранг коледжів та стати закладами вищої освіти, що готують молодших бакалаврів і бакалаврів. Такий підхід передбачає якісний рівень підготовки майбутніх музичних фахівців, зокрема гітаристів [2].

Висновки. На основі аналізу чотирьох навчальних планів, наказів Міністерства культури України та супровідних документів розглянуто динаміку розвитку організації й змісту підготовки гітаристів у закладах вищої освіти I–II рівня акредитації (раніше середній спеціалізований навчальний заклад). Визначено, що гітара як музичний інструмент хибно потрапила на відділ народних інструментів. Адже гітаристам потрібні знання про специфіку гри на різновидах гітари та про склад гітарного оркестру. Виявлено, що в навчальному плані від 1994 р. додано кваліфікації (артист оркестру, ансамблю), а кваліфікацію диригент оркестру, ансамблю внесено як додаткову, абітурієнт вступає на базі початкової музичної освіти, чого раніше не було. З 15.07.2003, відповідно до навчальних планів, студенти разом з дипломом почали отримувати атестат про повну загальну середню освіту, студенти-гітаристи стали вивчати предмет “Концертмейстерська практика”.

Проведене дослідження не претендує на всебічне розв’язання проблеми й не висчерпує всіх аспектів окресленої теми, а закладає основу для подальшого дослідження системи музичної освіти гітаристів. Перспективу подальших наукових розвідок вбачаємо в дослідженні організації та змісту підготовки гітаристів у закладах вищої освіти III–IV рівня акредитації.

Список використаної літератури

1. Правила поступления в музыкальные училища СССР. Москва, 1950. 42 с.
2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <http://osvita.ua/legislation/law/2231/>.
3. Проблеми мотивації навчання в роботі зі студентами молодших курсів музичного училища : методичні рекомендації для вищих навч. закладів / укладач Т. М. Сибірякова. Вінниця, 2013. 24 с.
4. Програми, тематичні плани з предметів вузьких спеціалізацій для музичних училищ Української РСР. Київ : Республіканський методичний кабінет із навчальних закладів мистецтв і культури, 1987. 148 с.
5. Черкасов В. Музично-педагогічна освіта України на межі двох тисячоліть (1991–2010 рр.) : навч. посібник. Кіровоград : ТОВ “Імекс-ЛТД”, 2011. 380 с.

Стаття надійшла до редакції 15.09.2017

Коваленко А. С. Организация и содержание подготовки гитаристов в учреждениях высшего образования I–II уровня аккредитации (середина XX – начало XXI в.)

В статье освещаются организация и содержание подготовки гитаристов в учреждениях высшего образования I–II уровня аккредитации. Пройдя сложный путь трансформации и изменений, среднее музыкальное образовательное звено занимает важное место в развитии будущих специалистов. Рассмотрен временной промежуток с середины XX до начала XXI в. как наиболее значимый период в развитии отечественного инструментального музыкального образования. Выявлено, что гитара как музыкальный инструмент ошибочно включена в отдел народных инструментов в середине XX в. Эта ошибка затронула судьбу инструмента в СССР и определила ошибочный вектор его развития.

Ключевые слова: *среднее специализированное образование, отечественное инструментальное гитарное образование, высшие учебные заведения I–II уровня аккредитации, музыкальное образование.*

Kovalenko A. Organization and Content of the Preparation of Guitarists in Institutions of Higher Education of the 1st and 2nd Level of Accreditation (Mid 20th – Early XXI Century)

The article describes the organization and content of the preparation of guitarists in institutions of higher education of the I–II level of accreditation. Having undergone a difficult path of transformation and change, the average musical education unit plays an important role in the development of future professionals. The time interval from the middle of the XX to the beginning of the XXI century as the most significant period in the development of the national instrumental musical education is considered.

It was found that guitar as a musical instrument was incorrectly included in the department of folk instruments in the middle of the twentieth century. This system error affected the fate of the instrument in the USSR and determined the false vector of its development. The reason for this – the first teachers of the guitar of multi-instrumentalists (often teachers of folk instruments). On the basis of normative documents, the dynamics of the development of the system of the secondary educational level of the guitarists is highlighted.

It has been determined that since 1994, for entering the musical school, compulsory primary specialized music education was required, and the guitarists began to study the subject “concertmaster practice”. This item in the department of folk instruments was studied only by accordionists and accordionists.

Beginning in 2003, graduates with a diploma began to receive a certificate of full secondary education. In general, the positive phenomenon has led to an increase in hours for studying general subjects and lower productivity of students in professional disciplines.

The Law of Ukraine “On Education” adopted on September 5, 2017 does not provide for the presence of musical and pedagogical schools. The current version of the law proposes the availability of colleges – higher education institutions that train younger bachelors and bachelors.

Key words: *secondary specialized music education, domestic instrumental guitar education, institutions of higher education of I–II level of accreditation, musical education.*